

ОСИГУРЯВАНЕ НА ПОСТОЯННА
ПОДКРЕПА ЗА УЧИТЕЛИТЕ. РАМКА ЗА
ПРИБЩАВАНЕ НА УЧЕНИЦИ СЪС
СПЕЦИАЛНИ ОБРАЗОВАТЕЛНИ
ПОТРЕБНОСТИ

The logo for DCU (Dublin City University) features the letters 'DCU' in a bold, dark blue, sans-serif font. Above the letters is a stylized graphic of three curved, overlapping lines in shades of yellow and orange, suggesting a globe or a dynamic path.

Д-р Джер Сканлън
School of Education Studies
CITY UNIVERSITY – Дъблин

УВРЕЖДАНИЯТА И СПЕЦИАЛНИТЕ

ОБРАЗОВАТЕЛНИ ПОТРЕБНОСТИ

Какво си представяте,
когато чуετε увреждане?

НЯКОИ ИДЕИ!!!!!!!

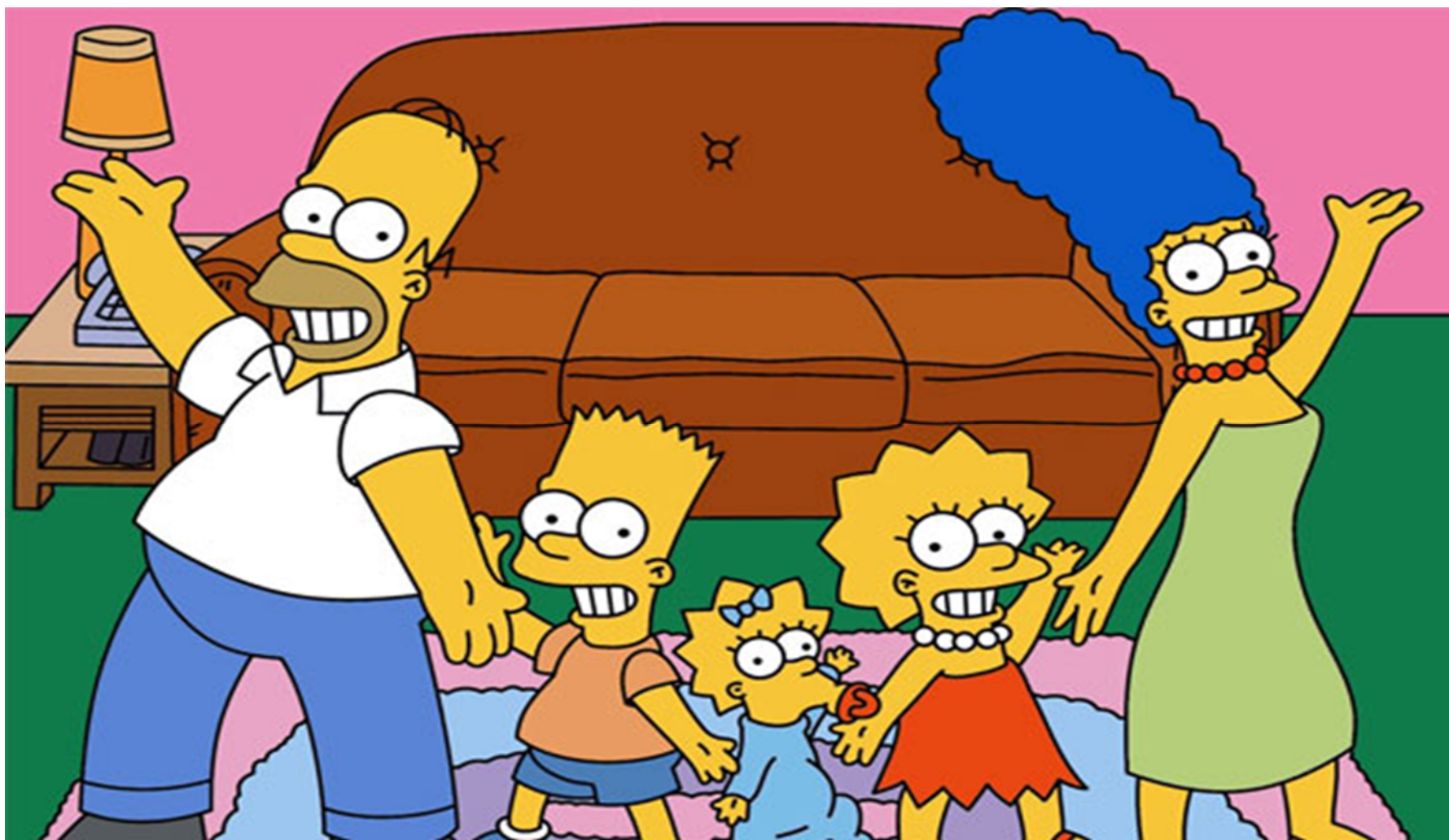
- Увреждане :
физическа
неспособност,
дисквалификация,
липса на някакво
предимство или
качество
- Човек с увреждане:
неспособен да
функционира
пълноценно, да се
придвижва сам, куц
или сакат, инвалид
- Инвалид : някой,
страдащ от хронична
болест, слаб,
неспособен да се
движи
- Дефективен :
непълн,
несъвършен,
повреден, умствено
под нормата

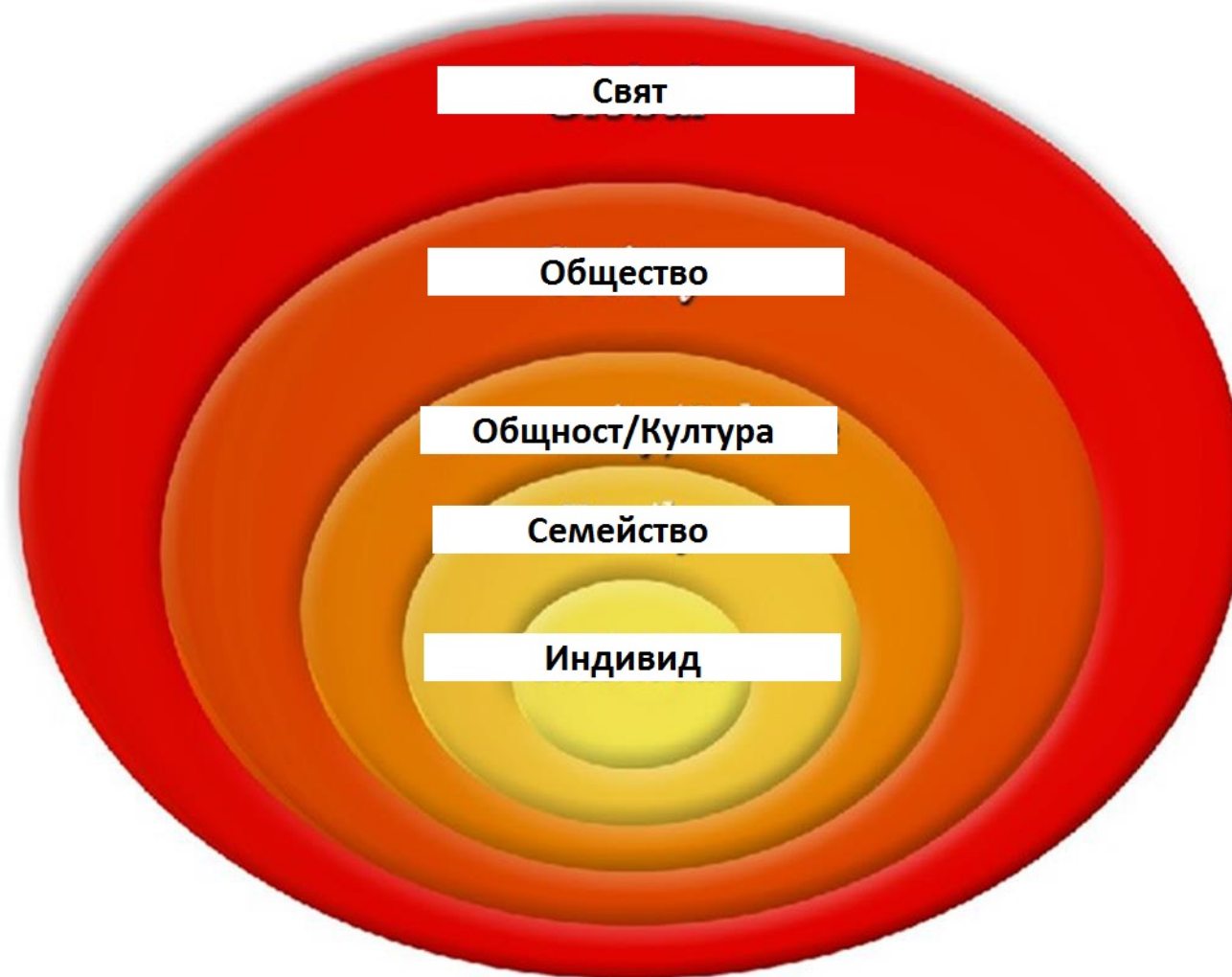
КАКВО ОЗНАЧАВА „НОРМАЛЕН“???????

ВЪЗПРИЯТИЯ И НАГЛАСИ

ЧОВЕШКОТО РАЗВИТИЕ

ИЗКЛЮЧВАНЕ СРЕЩУ
ПРИБЩАВАНЕ
Философия & Концепции

ФИЛОСОФИЯТА НА ПРИОБЩАВАНЕТО

- Приобщаването представлява философия на приемането на всички деца, независимо от вида допълнителна подкрепа, от която се нуждаят в училище (Thomas., 1977).
- Изисква мащабни реформи в схващанията, ценностите и перспективите в училище. (Evans & Lunt, 2002).

ПЕРСПЕКТИВИ

В по-тесен план

- Насърчаване на приобщаването на специфични групи ученици и подобряване на начина, по който училището отговаря на специфичните им нужди

В по-широк план

- Насърчаване на разнообразието и подобряване на начина, по който училището реагира на разнообразието сред учениците

УСПЕШНО ПРИОБЩАВАНЕ (ALUR & TIMMONS, 2009)

ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ

**ВИСОКОКАЧЕСТВЕНО
ОБРАЗОВАНИЕ**

ВСИЧКИ УЧЕНИЦИ

АНГАЖИРАННОСТ

- Ангажираността в приобщаването означава ангажираност при посрещането на потребностите на малцинството, които може да не се припокриват с тези на мнозинството. (Norwich, 2002).
- Училищата носят отговорността да посрещат нуждите на всички деца (Jenkinson, 1997).

КОНЦЕПЦИИ, ПРИЛАГАНИ В ОБРАЗОВАНИЕТО

- Интеграция: хората с увреждания да имат същите шансове и възможности за избор като останалите членове на едно общество. (O Murchu, 1993).
- Приобщаване – означава да си част от цяло, и се отнася към възможността един човек с увреждане да участва пълноценно в живота на обществото. (Florian, 1998).
- Приобщаващото образование е трансформация: т.е. развиване и реструктуриране на училището и учебния процес. (Jerlinder, 2003).

Защо е важно?

ПРИБИЩАВАЩИ ПРАКТИКИ

- Зависят от нагласите на учителите (Hastings, & Oakford, 2003)
- Ниво на уменията им (Koegel, Harower, & Koegel, 1999; Butler & Shevlin, 2001).
- Според Berkle (2004) учителите реагират по различен начин на нуждите на децата със специални образователни потребности в сравнение с тези, които нямат такива потребности.
  - Изискват по-малко
  - Задават им въпроси по-рядко
  - По-малко ги хвалят
  - Критикуват ги повече

НАГЛАСИ НА УЧИТЕЛИТЕ

- Универсални нагласи (Avramidis & Norwich, 2003).
- Обяснението за естеството на СОП, което се представя на учителите (Avramidis et al., 2002).
- Уменията на учителите за справяне с тези групи ученици. (Scanlon & McGilloway, 2006; Sutherland et al., 2008).
- Наличие на подходящи ресурси (Butler & Shevlin, 2001).
- Негативни нагласи спрямо учениците с емоционални и поведенчески разстройства в общообразователното училище (Scanlon & Barnes-Holmes 2013).

КЛЮЧОВИ ПРОМЕНЛИВИ

- Учителите с повече опит са по-отворени към идеята за приобщаване (LeRoy & Simpson, 1996)
- Въпреки позитивната си нагласа към приобщаването, студентите по педагогика споделят, че имат притеснения, свързани с:
  - *Недостатъчната им подготовка*
  - *Големия брой деца в класовете*
  - *Ресурсите им да се справят с ученици със СОП (Lamb & Bones, 2006)*

ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ПРЕД УЧЕНИЦИТЕ

- Занижена самооценка сред учениците с ХАДВ в общообразователното училище (Scanlon & Barnes-Holmes 2013).
- Високи нива на отпадане (Larsen, Steele & Sailor, 2006).
- Ниски академични постижения
- Изключващи практики (Lohrmann et al., 2008; Luiselli et al., 2005).
- Ниските академични очаквания, които имат към себе си, се пренасят и върху самооценката и себевъзприятието.

ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ПРЕД УЧИТЕЛИТЕ

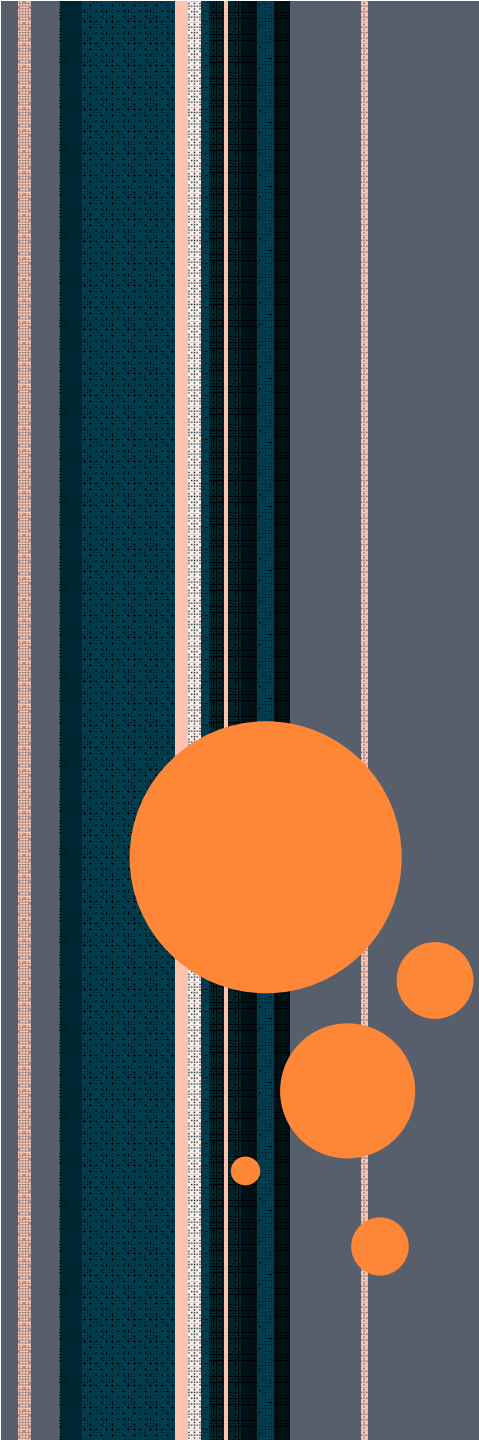
- Възприемат общуването си с деца с емоционална и поведенчески разстройства като много неприятно (Sutherland et al., 2008).
- Бърнаут (Talmor, Reiter & Feigin, 2005).
- Психологически и психосоматични симптоми (Bauer et al., 2006) и депресия (Hastings & Bham, 2003).
- Високите нива на поведенчески проблеми сред учениците водят до повишен риск от депресия и бърнаут (Hastings & Bham, 2003).
- Чувстват се уязвими и имат понижена самооценка и мнение за професионалната си роля (Griffin & Shevlin, 2007).

УЧИТЕЛИТЕ СА ОТ ЗНАЧЕНИЕ (ОЕСД'08)

- Навсякъде по света, училищата се стремят към развитие и подобряване на начина, по който отговарят на повишаващите се социални и икономически изисквания
- ✓ Език, култура, разнообразие
- ✓ Насърчаване на толерантността и социалната сплотеност
- ✓ Бедност, неравностойност, специални и индивидуални потребности
- 'Качеството на учителя' се идентифицира като основен и най-важен фактор, който определя постиженията на учениците (ОЕСД '2008) тяхното благосъстояние (O'Brien, 2008) и нивата на отпадане (Smith & Byrne 2010).

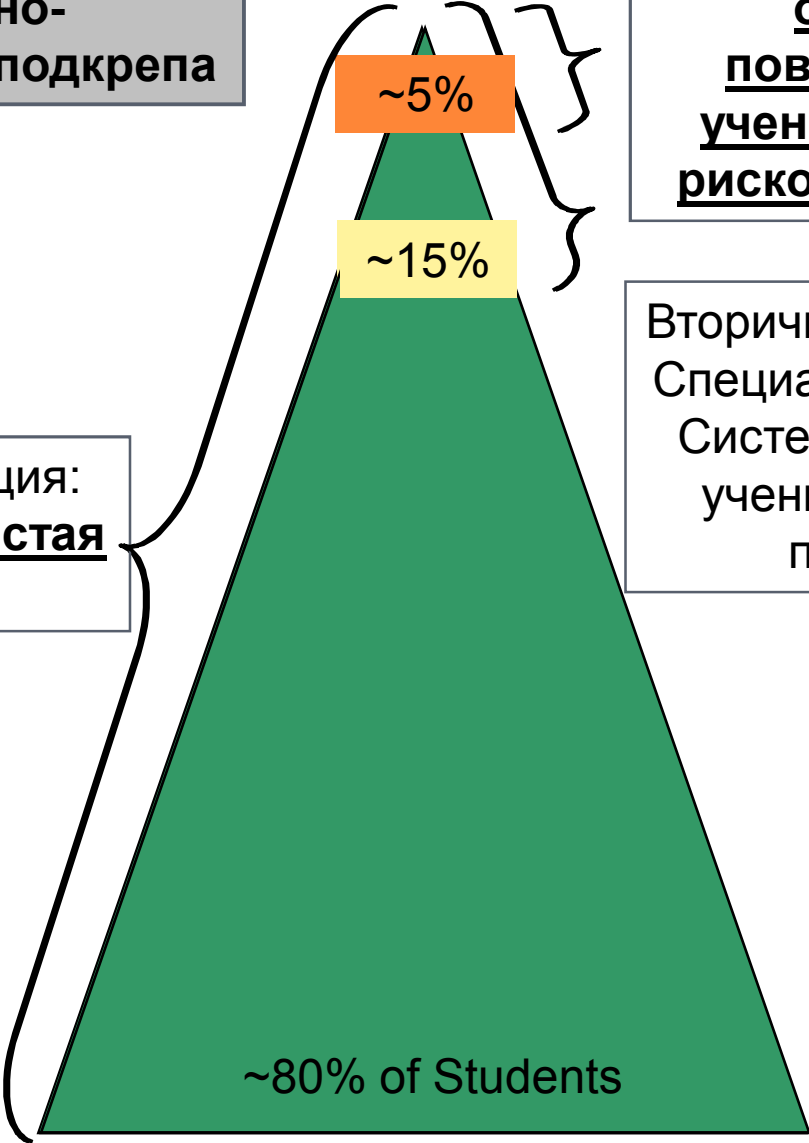

ПЪТ НАПРЕД
ОБЩО УЧИЛИЩНА ПОЗИТИВНО-
ПОВЕДЕНЧЕСКА ПОДКРЕПА
ПРИНЦИПИ & КОМПОНЕНТИ

**КОНТИНУУМ НА
Общочилищната
позитивно-
поведенческа подкрепа**

Първоначална превенция:
Ниво училище/класна стая
Всички ученици

Третична интервенция:
Функционална
оценка на
поведението за
ученици с високо
рисково поведение

Вторична интервенция:
Специализирана група
Система за работа с
ученици в рисково
поведение

ОБЩО УЧИЛИЩНА ПОЗИТИВНО- ПОВЕДЕНЧЕСКА ПОДКРЕПА

- **Определение**

“прилагането на позитивна поведенческа интервенция и система, с цел постигане на социално значима промяна в поведението” (Sugai et al., 2000, p. 133)

- Вписва се във философията на приобщаването като инструмент, който дава възможност на учениците със СОП да имат достъп до същите възможности като своите връстници (Carr et al., 2005)

- Първоначалните данни показват спад в проблемните ситуации в училище, както и подобрен климат в училището (Cohen, Kincad & Childs, 2008).

„ТРИЪГЪЛНА“ ИНТЕРВЕНЦИЯ

КОМПОНЕНТИ

1. На общоучилищно ниво

- Екип на ОПП
- Училищни правила
- Дефиниране и преподаване на:
  - Очаквания
  - Процедури
- Система за признание
- Последствия и взимане на решения
- Наръчник

Фокус за
година 1

2. Подкрепа в класната стая

- Възможности за обучение и подкрепа
- Индивидуална подкрепа за учителя

3. Индивидуална система за ученика

- Насочени групови интервенции
- Интензивни индивидуални интервенции

ПРАКТИКА

- Разработване на училищни правила – какво работи в рамките на училищния контекст и какво не работи
- Дефиниране и преподаване на очакванията в различни ситуации
- Дефиниране и преподаване на общо училищни процедури
- Система за признание
- Система за прилагане на последствията и взимане на решения

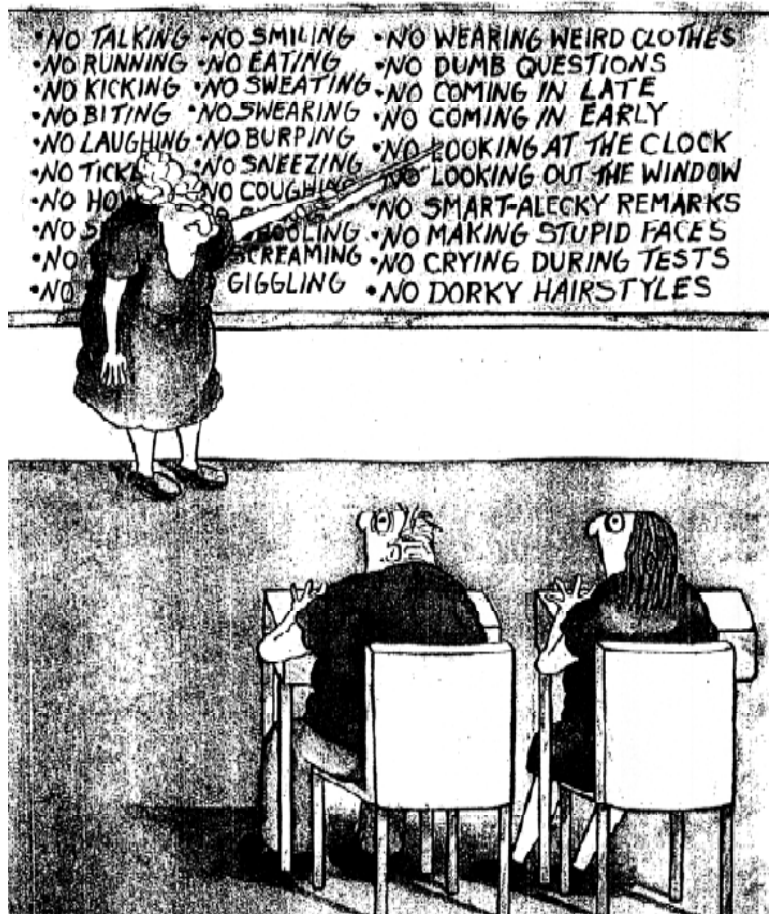

РАЗРАБОТВАНЕ НА ПРАВИЛА

- 3-5 положително формулирани правила
- Правилата трябва да бъдат:
  - Достатъчно обхватни, за да засягат всички потенциални поведения
  - Формулирани положително
  - Кратки и лесни за помнене
  - Да пасват на културата на училището
- Типични примери
  - Грижете се за безопасността, Бъдете отговорни, Бъдете уважителни

ЗАЩО 3-5 ПОЛОЖИТЕЛНО ФОРМУЛИРАНИ ПРАВИЛА?

- По-лесни за запомняне и заучаване
- По-лесно се обобщават и прилагат към различни ситуации
- Едни и същи правила могат да важат за различни членове на екипа и различен работен контекст

РЕШЕТКА НА ОЧАКВАНИЯТА КЪМ ПОВЕДЕНИЕТО В РАЗЛИЧНИ СИТУАЦИИ

Място	Училищни правила		
	Безопасност	Отговорност	Уважение
Коридор	Вървете отдясно, Правете път	Задържайте врата за човека, който идва след вас По време на час можете да излизате от клас, само с пропуск	Говорете тихо Дръжте си ръцете и краката прибрани
На двора	Спазвайте границите Не се бийте	Помнете, че около вас има други хора Прибирайте си екипите в междучасията	Включвайте всички Следете правилата на играта

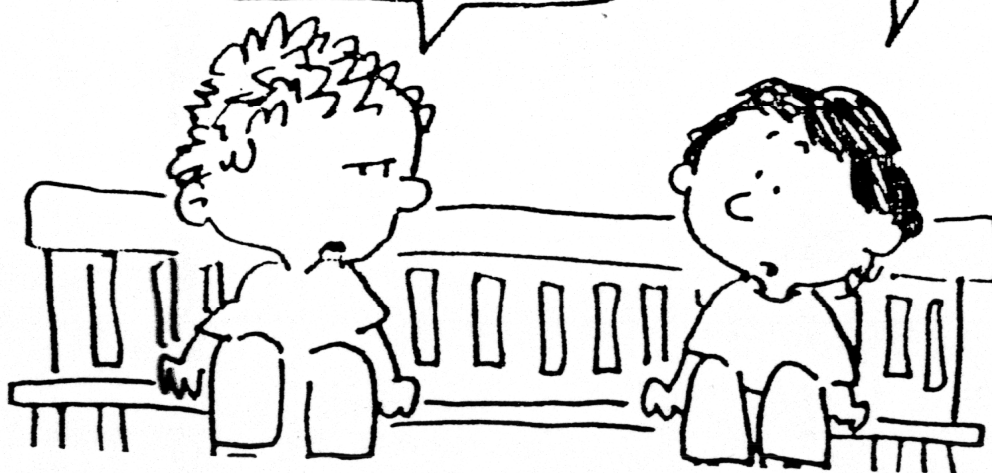
ПОВЕДЕНИЕТО В РАМКИТЕ НА КЛАСНАТА СТАЯ

	Училищни правила		
	Безопасност	Отговорност	Уважение
Класна стая	Дръжте си ръцете и краката прибрани; Следвайте процедурите при спешни ситуации	Бъдете подготвени и взимайте участие	Пазете тишина, следвайте инструкциите на учителя, зачитайте чуждото мнение
<u>Влизане в клас</u>	Влезте тихо и си намерете място	Извадете материалите си за часа, приберете тези от предходния	Говорете с подходяща височина на гласа и уважителен тон
<u>Групови инструкции</u>	Дръжте краката на стола на пода. Дръжте си ръцете, краката и вещите прибрани	Бъдете подготвени и взимайте участие	Вдигайте ръка преди да говорите и изчакайте търпеливо; следвайте инструкциите на учителя
„Пропуск“ за коридора	Излезте, внимавайте с отворените врати, вземете си пропуск	Движете се директно по маршрута на пропуска	Пазете тишина, дръжте си ръцете и краката прибрани;

КОНСИСТЕНТНОСТ НА УЧИЛИЩНИТЕ ПРАВИЛА

I STARTED A FIRE IN
THE LAB—ON PURPOSE!
HOW ABOUT YOU?

I TAPPED MY
PENCIL ON MY DESK
DURING STUDY TIME.

РАЗВИТИЕ НА ЕКИПА

- Директор
- Зам. Директор
- Специални педагози и ресурсни учители
- Терапевти
- Психолози
- Логопеди

